

pääkylän matkalta. Voimaloita olisi paljon (26-29 kpl) ja ne olisivat lähellä toisiaan (600-1000m). Ne olisivat myös poikkeuksellisen korkeita (300m). Toiminta kestäisi vähintään 40 vuoden ajan.

Asukkaat ja vapaa-ajan asukkaat ovat valinneet seudun mm. maaseutuympäristön ja luonnonrauhan vuoksi. Elämä, omaisuus ja investoinnit, sekä osalla myös toimeentulo ja elämäntyö ovat täällä. Hetekylä on Pudasjärven suurimpia ja vanhimpia kyliä, joten osalla on juuret täällä vuosisatojen ajalta. Kylä vetovoima on hyvä, myös lapsiperheiden osalta. Tuulivoima-asiat aiheuttavat stressiä, ristiriitoja ja epävarmuutta tulevaisuudesta. Yhteisöllisyys ja vetovoima kärsivät jo nyt.

Tuulivoimayhtiöitä suosiva kaavoitus ei ota näitä inhimillisiä näkökohtia huomioon. Suomessa ei ole tuulivoimalakia, joka turvaisi yksilöiden oikeudet, joten kuntapäätäjien pitäisi olla valveutuneita ja harkitsevaisia.

ASUTUKSELLE KOITUVAT JATKUVAT MELU- JA VÄLKEHAITTAVAIKUTUKSET

Asutusta häittäisi jatkuva tuulivoimamoottorien melu, lentoestevalot, 100 metristen lapojen liike (säde 200m) ja välkyntä (aurinko ja varjo) sekä infraäänit, jotka kulkeutuvat myös talojen sisälle. Tuulivoimamelu koetaan erityisen häiritseväksi, koska maaseudulla ei ole taustamelua kuten kaupungeissa. Öisin pulssimainen ja humauteleva melu häiritsee yöunta. Huonot yöunet vaikuttavat ihmisten terveyteen ja vireystasoon. (3.-5.) Entä vaikutukset lapsiin? Melumallinnukset eivät kerro, mitä melun kanssa eläminen oikeasti tarkoittaa. Tutkimusta Suomen olosuhteista on hyvin vähän ja olosuhteet vaihtelevat suuresti.

Haittoja olisivat myös korkealla pyörivien suurten myllynlapojen valo- varjo- ja välkevaikutukset. Myllyjä joudutaan pysäyttelemään ja käynnistämään välkkeen vuoksi. Maaseudun hiljaisuus, luonto- ja kulttuurimaisemat sekä talvella pimeys menetettäisiin. Ne ovat maailmalla harvinaisuus ja matkailuvaltteja.

Voimaloiden koon ja tehon kasvun myötä haittavaikutukset kasvavat. Haittavaikutuksia ihmisen terveyteen tai luontoon ei ole tutkittu näin korkeilla myllyillä. Alavilla mailla maisema- ja muut haittavaikutukset yltyvät kauas. On huomioitava vaikutukset Taipaleenharjuun (osa Hetekylää) ja muihin ympäröiviin alueisiin. Suojatäisyydet ovat maaseudulle riittämättömiä, ja ne on tehty pienempiä myllyjä silmällä pitäen.

RAKENNUSAJAN AIHEUTTAMIA MELU-, PÖLY- JA LIIKENNEHAITTOJA

Asukkaille ja mökkiläisille aiheutuisi haittaa lähialueella vuosia jatkuvasta rakentamisesta. Maanrakennustyöt ja raskas liikenne aiheuttaisivat melu- ja pölyhaittaa sekä rasittaisivat tiestöä. Pelkona on, että lähialueiden maa-ainekset käytettäisiin voimala-alueelle ja paikallisten rakentamiseen tarvittava maa-ainesten saatavuus heikkenisi.

Rakennusaikainen liikenne tulee pääosin Valtatie 20:ltä (Kuusamontie), josta Hetekyläntielle ja hankealueelle. Yksittäisen voimalan rakentaminen edellyttää 12–14 erikoiskuljetusta sekä lisäksi tavanomaisia kuljetuksia. Yhteensä voimalaa kohden tarvitaan osien, varusteiden ja tarvikkeiden kuljetuksiin 30–100 rekka-autokuormaa riippuen voimalatyypistä. Maaperäkuljetuksia tarvitaan hyvissä olosuhteissa noin 6 000–8 000 irtom3 voimalaa kohti eli noin 250 rekka-autokuormallista voimalaa kohden. Lisäksi tulevat muiden työkoneiden kuljetukset. (1.)

OMAISUUTEEN JA ELINKEINOIHIN KOHDISTUVAT HAITTAVAIKUTUKSET

Suunniteltu tuulivoima-alue asutuksen tai vapaa-ajan asutuksen lähellä ei ole vetovoimatekijä. Suoraa taloudellista haittaa aiheuttaisi kiinteistöjen arvon lasku (6.). Tehdasmaisen alue ei houkuttaisi virkistyskäyttöön, luontomatkailuun tai mökin ostoon lähialueilta. Tuulivoimalat aiheuttaisivat mainehaittaa erämaistaan ja luonnostaan tunnetulle Pudasjärvelle. Tärkeä Pudasjärvelle tuloreitti sijoittuu näihin maisemiin alueen pohjoispuolelle (Oulu-Kuusamontie).

Metsätaloudelle koituisi haittaa, sillä jokaisen voimalan alta hakataan metsää 1 ha, samoin sähkönsiirtolinjojen ja teiden alta. Matkailu- ja poroelinkeinoille aiheutuisi tulonmenetyksiä. Ne liittyvät mm. luonnolle, maisemille, luonnonrauhalle koituihin negatiivisiin muutoksiin. Eläinten elintilan ja laidunalueiden vähetessä niiden reitit ja käyttäytyminen muuttuisivat. Luonnon monimuotoisuus alueella ja sen ympärillä kärsisi.

KULTTUURI- JA LUONNONMAISEMIIN KOHDISTUVAT HAITTAVAIKUTUKSET

Hetekylän asutus alkaa 1500-luvulta ja Taipaleenharjun 1600-luvulta. Vanhin asuinpaikka on Jurvasenkuiva Hetekylän ja Taipaleenharjun välillä kulkee historiallinen kirkkotie entisiä vesistöreittejä pitkin. Kysymys on Pohjois-Pohjanmaan vanhoista kylistä. (7.) Taipaleenharjulla on maakunnallisesti arvokas kulttuurimaisema, jonka osana on maakunnallisesti merkittävä rakennetun kulttuuriympäristön alue Taipaleenharju ja tuulimyllyt. Alue sisältää maakunnallisesti arvokkaat rakennetun kulttuuriympäristön kohteet: Taipale, Taipaleenrinne, Sankala sekä Repolan tuulimylly ja aitta. (8.)

Hetekylässä alueen länsipuolella on maakunnallisesti merkittävä rakennetun kulttuuriympäristön alue Oinaanperä ja Heikkilänharju lähimmillään reilun 1 km etäisyydellä. Alueeseen sisältyy neljä maakunnallisesti arvokasta rakennetun kulttuuriympäristön kohdetta: Välitalo, Raution aitta, Lantto ja Eerola. (8.)

Olvassuon valtakunnallisesti merkittävän luonnonmaisema-alueen (8.), ja muidenkin vaikutusalueella olevien luontokohteiden, erämainen maisema häviää.

LUONTOON JA JOKAMIEHENOIKEUKSIIN KOHDISTUVAT VAIKUTUKSET

Tuulivoimaloiden rakentaminen muokkasi ympäristöä voimakkaasti (8.). Teollisen mittaluokan tuulivoima-alue olisi tehdasalue, jossa luonnolle ja eläimille ei ole sijaa. Alueen rikas linnusto ja eläimistö menettäisivät elinympäristönsä. Myllyltä toiselle menevät tiet ja sähkölinjat, myllyjen perustukset, koontialueet ja muut rakenteet tarvitsevat tilaa. Ne vaativat puuston poistoa, avohakkuuta ja suuria määriä maan siirtämistä (alueen maasto on soista ja alavaa).

YVA-raportti kertoo, että rakentamisvaiheessa kunkin voimalan kohdalla puusto kaadetaan noin 0,6–1 hehtaarin alueelta. Käytön aikana puuttomana pidetään myös työskentelyalueet (noin 40 m x 40). Jos voimalan työskentelyalue on pieni, rakennetaan hankealueelle yleensä vähintään yksi suurehko varastoalue, jossa säilytetään rakentamisen

aikana tuulivoimalan osia, tarvikkeita ja koneita. Varastoalueen pinta-ala on 5 000–10 000 neliömetriä. (1.)

Yhden voimalan perustuksia varten tarvitaan yleensä noin viisi metriä syvä ja noin 100m x 100m laaja kuoppa, joka täytetään betonilla ja raudoituksella. Perustukset jätetään yleensä maisemoituna paikoilleen tuulivoimalan toiminnan loppuessa.

Maansiirtotöiden ja rakentamisen vaikutukset pohjavesiin sekä Kiiminkijoen Natura-alueelle ja Aittojärven FINIBA-alueelle on huomioitava. Aittovaaran tuulivoima-alue kuuluu suojellun Kiiminkijoen valuma-alueeseen. Alueella ja sen lähistöllä on runsaasti pohjavesiesiintymiä. Natura-, ja muut arvokkaat luontokohteet ovat vaikutuspiirissä. (8.- 9.) Luontovaikutukset vaikuttavat välillisesti mm. poronhoitoon. Vaikutuksia olisi luontomatkailuun ja virkistyskäyttöön mm. jokamiehenoikeudet kaventuisivat alueella. Marjastus, sienestys ja luonnossa liikkuminen ovat paikallisille tärkeitä asioita. Metsästys vaikeutuu, ja osin estyy, tuulivoima-alueilla suojaetäisyyksien vuoksi.

Luonnonvarakeskuksen (Luke) uuden kansainvälisen koostejulkaisun mukaan monet lintu- ja nisäkäsryhmät väistävät tuulivoimaa. Esim. tuulivoimala-alueelta kauemmaksi siirtyi 63 % linnuista ja 67 % maanisäkkäistä. Porot väistävät jopa 5 km päähän, samoin metsäkanalinnut. (10.) Birdlife on havainnut lintujen välttävän tuulivoima-alueita sekä ruokailu- että pesimäalueina (11.)

On huomioitava myös muiden hankkeiden yhteisvaikutukset sekä luonnolle että ihmisille. Esimerkiksi Hetekylän pääkylästä noin 12 km etäisyydelle on suunnitteilla Mustasuo-Tynnyrikorven 90-104 tuulivoimalan- sekä aurinkovoimalahanke. Sijoittuu Oulun Ylikiimingin ja Utajärven puolelle (12.). Muitakin hankkeita on suunnitteilla.

DEMOKRATIA, PÄÄTÖKSENTEON TAVAT SEKÄ VASTUULLISUUS

Pudasjärven kaupungin tuulivoimaselvityksessä ja kohdekuvauksissa (8.) on tunnistettu haitat asutukselle, loma-asutukselle, poroelinkeinolle, luonnolle, kulttuuriympäristöille ja -maisemille. Niitä ei ole huomioitu.

Pudasjärven kaupungin tiedottaminen on jäänyt tekemättä. Tiedottaminen kaikille asianosaisille olisi pitänyt aloittaa jo ennen Aittovaaran tuulivoimaosayleiskaavan valmistelun aloittamista. Tuulivoimayhtiöiden antama informaatio ei ole objektiivista. Tiedottamislinja on niukka ja siinä ei huomioida haittoja. Asukkaille ja mökkiläisille on jäänyt se käsitys, että asia on lopullisesti päätetty. Näin ei ole, asiaan voi vielä vaikuttaa.

Epäkohtia on myös maanomistajien osalta. Maanvuokrasopimusten hinnat ovat alhaiset. Irtisanomisehdot huonot esim. sopimukset on irtisanottava itse 38 vuoden jälkeen ennen 40 vuoden määräaika. Jos näin ei tehdä, jatkuu sopimus toistaiseksi. Sopimukset voidaan myös siirtää kolmansille osapuolille vuokraajalta kysymättä. Yhtiöillä on velvoite purkaa voimat käyttönsä päätyttyä. Riittävätkö vakuudet turvaamaan sen, että näin todella tapahtuu useiden kymmenien vuosien päästä eri omistajanvaihdostenkin yhteydessä.

Ihmiset joutuvat eriarvoiseen asemaan ja ristiriitojen keskelle. Tuulivoima-alueella maata omistavat voivat saada tuloja, kun taas maata omistamattomat kärsivät vain haitat. Teitä tai sähkölinjoja voi tulla maanomistajan maille, vaikkei vuokrasopimustakaan olisi.

Maankäyttöasioissa kaupungin tehtävä ei ole edistää tuulivoimayhtiöiden intressejä. Ei myöskään maanvuokratuloja tavoittelevien maanomistajien taloudellista etua. Kaupungin omatkin verotulot saattavat jäädä pieniksi valtion suunnitteleman tuulivoiman kiinteistöverojen tasausjärjestelmän vuoksi. Kiinteistöveroissa on myös vuosivähennykset.

Perustuslaissakin todetaan ”Julkisen vallan on pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus terveelliseen ympäristöön sekä mahdollisuus vaikuttaa elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon.” Hetekylässä ja Taipaleenharjussa asuvia ei saa asettaa heikompaan asemaan taloudellisen hyödyn saamiseksi muille kuntalaisille. Kaikkien kuntalaisten turvallisuus, terveys, viihtyvyys ja omaisuuden arvo tulee turvata ja nähdä yhtä arvokkaina.

Vuonna 2023 yli 150 henkilöä on allekirjoittanut vetoamuksen Aittovaara-hankkeen hylkäämisestä Pudasjärven kaupunginhallitukselle. Ovelta ovelle kerätty asukkaiden mielipide on selkeä, hanke on lopetettava. Kylän kiinteistönomistajilta on toimitettu oma kannanotto kiinteistöjen arvon alenemisesta. Näitä vetoamuksia ei ole huomioitu mitenkään, joten tämä kuntalaisaloite tuli ajankohtaiseksi.

LOPUKSI

Edes maakuntakaavassa tietylle alueelle osoitettu tuulivoimaloiden alue tai tuulivoimayhtiön kanssa tehty kaavoitussopimus eivät velvoita kuntaa hyväksymään alueelleen tietyn sisältöistä yleiskaavaa. Kunta voi itse päättää kaavoituksen keskeyttämisestä tai lopettamisesta. Haittavaikutukset ovat hyvä syy näin tehdä.

Aloitteessa vaaditaan: Lopettakaa Hetekylän Aittovaaran tuulivoima-alueen osayleiskaavan valmistelu ja hylätkää koko hanke lopullisesti. Aloitteessa pyydetään myös Aittovaaran tuulivoima-alueen lopullista poistamista Pohjois-Pohjanmaan liiton energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavasta.

Allekirjoittajien nimet kuntatietoineen on toimitettu kaupunginhallituksen jäsenille.

Kaupunginjohtaja Tomi Timonen on asiassa esteellinen (intressijäävi), jolloin esittelijänä toimii hallintojohtaja Henri Pätsi.

Hallintojohtajan esitys

Kaupunginhallitus antaa aloitteeseen seuraavan vastauksen:

Pudasjärven kaupungilla on voimassa valtuuston hyväksymä Tuulivoimaohjelma 2030, joka määrittää reunaehdot tuulivoimarakentumiselle Pudasjärven kaupungin alueelle.

Kaavoituksessa ja/tai ympäristövaikutusten arvioinnissa selvitetään mahdolliset liian suuret haitat tai muut ehdottomat esteet hankkeen toteuttamiselle ja etsitään ratkaisuja haittojen vähentämiseksi hyväksyttävälle tasolle. (Tämä koskee myös hankkeita, joita koskevat kaavoitusaloitteet on hyväksytty ennen tuulivoimaohjelman voimaan tuloa.)

Sekä ympäristövaikutusten arviointiin että kaavoitukseen sisältyy kuntalaisten osallistaminen. Kaupunginhallitus kannustaa kuntalaisia ja vapaa-ajan asukkaita vaikuttamaan hankkeisiin tätä kautta.

Kunkin hankkeen kaavan hyväksymisestä tai hylkäämisestä päättää lopullisesti kaupunginvaltuusto.

Päätös

Hyväksyttiin esityksen mukaisesti.

Tomi Timonen, Vesa Rieki ja Sirkka Pankinaho ilmoittivat esteellisyytensä (Timonen ja Rieki intressijäävi, Pankinaho osallisuusjäävi) ja poistuivat asian käsittelyn ajaksi. Puheenjohtajana toimi 1. vpj Anni-Inkeri Törmänen.

Jakelu

aloitteen vastuuhenkilö